

ORADEA-MARE (N.-VARAD)

10 aprilie st. v.
22 aprilie st. n.

Ese in fiecare duminică

Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 15.

ANUL XXX.
1894.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.
Pe 1/4 de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Vândătorul.

Poveste biblică.

I.

In acea noapte neagră din grădina Maslinilor, a cărei amintire a ramas săpată pentru totdeauna in lumea creștină, după ce Isus fu predat in mâna prigonitorilor sei, Iuda primi cei 30 de arginți, prețul vânzării.

O bucurie infernală îi cuprinse sufletul.

Zîngănind banii in mână, un rîmjet îi inceți gura și un fulger de reutate îi licări in ochi.

— Acești bani, — dișe el lui Caiafa, — îi voi cheltui in petreceri. Îi primesc, pentru că i-ați făgăduit. Cum bine știți, am destulă avere. Aș pute să me lipsesc de ei; dar am o plăcere, aceea d'a petrece cu prețul sîngelui lui Isus.

Și rînjind iar, se depărtă.

Caiafa se uită lung după el, dete din umeri și intră in sala unde avea să se hotărăscă mórtea Nazari-nului.

Iuda, zîngănind mereu banii in mână, rătăci cât-va prin stradele pietruite ale Ierusalimului. Mulțumirea că a vîndut pe acela care, prin 'nălțimea și sublimitatea sufletului seu îl făcea să se vedă atât de păcătos și miserabil, pe el, Iuda Iscariotul, îl răpise intr'atât încât nu-și mai da sémă unde-l duc pașii.

Iuda eră cu șapte ani mai mare decât Isus. Urit, slab, cu barba lungă și roșie, cu nasul aquilin, cu ochii adâncăți, cu uitătură furișe, cu fața imbuibată de revêrsarea veninului, nu insuflă decât antipatie. In cercul cel

mai vesel când apărea el, tótă veselie perea indată. Toți remăneau reci și concentrați.

Vêdënd impresia ce făcea venirea lui, căută prin câteva cuvinte s'o ștergă. Vêdënd inse că nu isbutiă, un zîmbet reu îi mișcă fața și plecă cu ura in suflet.

Ceea ce-l făcuse să se apropie de Isus nu eră acea sublimă morală ce curgea din buzele lui, acea elocință ce răpiă tóte inimile, nu, ci un scop cu totul străin de misia ce-și luase fiul Mariei.

Iuda eră unul din membrii cei mai avuți ai oligarhiei grămădite in cetatea lui David. El ambiționă să ajungă a fi mână dreptă a Cesarului Romei in Palestina. Pentru ajungerea acestui scop el căută tóte mijlócele.

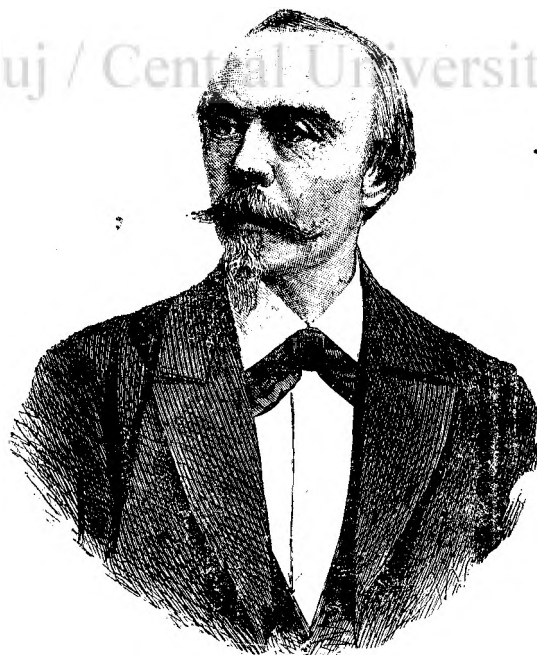
Vêdënd iubirea, devotamentul și abnegarea ce respândiă Isus 'n tóte părțile, el își puse in gând să-l câștige pentru cauza lui. Prefăcëndu-se umil, desinteresat, intră in rëndul celorlalți discipuli. Dar cu tóte că eră mai in vêrstă, cu tóte că eră dintre cei mai avuți ierusalimneni, se convinse indată că nu póte abate pe Isus din calea lui și că nici-cum acesta nu-i póte servi scopul.

Atunci o ură adâncă se incinse intr'ensul și incepù să lucreze din tóte puterile pentru perderea

lui Isus.

Acéstă ură, pe lângă ambiție, mai fu inveninată și de amor.

In mulțimea de femei, cari țineau calea lui Isus și umblau după densusul, răpitate de divina lui elocință, eră una strălucitoare de frumusețe și grații cari aprinsese in sufletul lui Iuda o patimă nebună și mistuitoare. Ea se numiă Magdalina. Iuda depuse la piciórele ei

IOAN BÜLOW.

inima și totă averea lui. Ea respinse cu despreț și alergă să se imbete de dulcea cuvintelor sublimului Isus.

Din acel moment Iuda jură peirea lui, chiar decât ar fi să implante el însuși ferul.

Ura îl făcù vîndător.

II.

Și acum când divinul maestru eră arestat, el umblă zingănind în mână prețul vîndărei.

Dar de-odată se opri.

Ideea că Nazarinénu cu puterea acelei elocințe cu care subjugă toate sufletele, ar pute să scape și din acușările nedrepte aruncate pe capul lui de cătră Ana și Caiafa, făcù pe Iuda să se oprască, să uite petrecherile proectate și să se întorcă acolo unde se urmă judecarea marelui nevinovat.

Il urmări pas cu pas, ațintind mulțimea, până când Isus fu osândit și ristignit între doi tâlhari.

Atunci numai se creșu în adevăr scăpat de densus, și atunci, amintindu-și de petrecherile proectate, scose din pungă prețul vîndărei și reincepu iar a zingăni în mână, și îl tot zingăni până când Isus își dete sufletul.

Dar atunci o turburare misterioasă isbucni în tot corpul lui. Capul incepù să-i ardă, aușul să-i vijtască, iar naintea ochilor să-i jõe o mulțime de iezme, cari de cari mai fiorose, căutând toate să-l apuce cu ghiarele, să-l sfășie cu gurile lor.

Pêrul i se sbârleşce, fiori îl pëtrund, sudori inghețate îi scaldă tot corpul, și el fuge.

Ori unde inse pune piciorul, calcă tot în sânge; ori unde își indrêptă ochii, vede aceleași iezme gonindu-l; și din toate părțile, din cer, din pământ, aude o mie de voci, strigându-i: «Vîndător! Vîndător!» Cuvinte cari îi pëtrund aușul și inima ca niște cuțite.

Alérgă la locința lui, una din cele mai luxose din tot Ierusalimul. Servitorii, vedëndu-l, fug spăimântați. El intră în talamul, unde șcie că totdauna l'astăptă cu brațele deschise cea mai frumoasă din ficele Ierihonului, Lia, ai cărei ochi imbêtă ca vinul, iar tot în corpul ei insulfă voluptatea.

Lia, cum îl vede, dă un răcnet de gróză de durere și cade mórta la picioarele lui.

Iuda se uită la dênșă, își strînge capul în mâni, și fuge iar, fuge nebun, desperat, ingrozit, căci aceleași iazme se grămădesc în giurul lui, aceleași voci îi strigă: «Vîndător! Vîndător!»

Alérgă pe strade, isbindu-se de petre, imbrăncind pe trecători, până când ajunge afară din cetate și cade p'o grămadă de petre, cu picioarele sângerate, cu capul nebun, cu peptul năbușit, cu suflarea arđetóre.

Setea îl mistueșce. În tăcerea nopței aude un isvor cădënd într'o albie de piétră. Se tărășce într'acolo. De-odată luna ese din nori și luminéză luciul apei.

Iuda plecă gura insetată pentru a bé, dar se retrage răcnind, ca cum toate furiile iadului l'ar fi apucat în ghiarele lor. În luciul apei își vede fața avënd în frunte o cruce de foc, iar sub ea cuvëntul: «Vîndător!»

Fuge iar prejma cetăței. Aude hienele bătându-se în cimitir unde desgrópă morții pentru a-i mîncă. Iuda alérgă într'acolo, dóră îl or sfășia și pe el, pentru a scăpă de gróză vieții. Dar cum se apropie, hienele fug în toate părțile, ca cum un biciu de foc le-ar fi gonit.

Setea se intre cu gróză pentru a-l alungă.

Vede sub stâncă o colibă prin ușa căreia licăreșce lumină. Se tărășce și cade la pragul ei gemënd și strigând: «Apă! Apă!» Locuitorul acelei colibe deschide

ușa intinde un vas cu apă; iar cum îl vede, se retrage țipând și inchiđënd ușa după el.

Atunci Iuda scóte cei treideci de arginți și îi aruncă strigând: «Iacă prețul unui pic de apă... Dă-mil»

Banii, cădënd se prefac în stropi de sânge care tremură la lumina lunei.

Fuge iar.

III.

În neșcire pașii îl duc la Golgota, și cade la picioarele crucei lui Isus.

— Iertare! Iertare! — strigă Iuda.

Iar mulțimea care plângea acolo, vedëndu-l, îi răspunde arătându-i stigmata din frunte:

— Vîndător! Vîndător!

Fără să ia în sémă cuvintele lor, el intinde mână și apucă un vas plin cu oțet din care călăii adăpaseră pe Isus. Cu insetare îl duce până la gură și îl bea până în fund. Oțetul îi alunecă pe gât arđetor ca plumbul topit.

Iuda se svêrcoleșce în dureri pe cari limba omenescă nu le pôte spune. Pe când el strigă într'una: «Iertare! Iertare! mulțimea și ecoul văiei îi răspunde: «Vîndător! Vîndător!»

Atunci din mijlocul femeilor cari plângeau, se scólă una cu fața frumoasă dar plină de durere, cu ochii scâldați în lacrimi, cu pêrul despletit, și apucând o funie, uitată lângă cruce, se apropie de el și îl loveșce dicëndu-i:

— Vîndătorule, mortul nu mai pôte să ierte!

Iuda se uită nebun la dênșă. Eră Magdalina, aceea pe care el o iubiă. Când ea îl mai lovî odată, el apucă funia, i o smulge din mână și fuge, urmărit de blestemele mulțimei.

Rătăceșce mult până când ajunge lângă un copac, la umbra căruia ședuse cu câteva zile mai nainte. O liniște se face în capul vîndătorului. El își aminteșce că din rădęcina acelu copac se rădicau doue tulpine mari și bêtrâne. Tulpina cea din drêpta acum nu mai este. A tăiat-o ca să facă cruce pentru restignirea lui Isus. A remas a doua tulpină care se intinde ca un braț negru asupra unei prăpastii.

Iuda légă un capët al funiei de dênșă, iar din celalalt cap face un ochiu în care își prinde gâtul și se aruncă în prăpastie.

Când se revêrsau dorile un stol de vulturi rupeau din corpul vîndătorului, care se legănă spândurat de tulpina remasă din arborul sânt.

GR. H. GRANDEA.

M'am gândit . . .

M'am gândit cu drag la tine până nu te-am cunosct,
Te șcieam numai din nume, de nu te-aș mai fi știut!
Ș-am dorit să pot odată să te vëd pe tine eu,
Să-ti inchin a mea vieță, să te fac idolul meu.

Acest vis de fericire l'am plătît atât de scump!
Ađi și inima și suflet de durere mi se rump,
În sălbatica-mi iubire te-am iubit cu-atăta foc
C'am perdut cu tine-odată ori-ce urmă de noroc.

VERONICA MICLE.

Flori de iernă.

— După Ernest Legouvé. —

Me plimbam, acum câteva zile, cu o prietenă a mea bătrână, prin grădina sa. Dădurăm de niște persici cu o frumusețe de røde.

— Oh! ce persici frumoși! ăseu. Ia te uită.

Ea se uită, ce e drept, și încă mult; apoi arătându-mi una, îmi ăseu:

— E una stricată între ele.

În urma acestor cuvinte me despărții de dēnsa și cugetai tōtă diulica.

Iată vrăjmașul cel mare al bețrâneței: spiritul măhnit. Să nu veđi între fructele frumoșe ale atător persici decât pe cea stricată! Să intuneci tot în tine și în giuru-ți! Ah! nu voi lăsă nici odată să creșcă în mine planta acēsta otrăvită. Ea e rădēcina pesimismului.

Pesimiștii au contribuit fōrte mult să me facă optimist. Trăsura lor caracteristică e că nemulțumirea-le de tot se traduce printr'o nemărginită mulțumire de sine ănsuș. Ce simțimēt e superioritatea lor! Ce dispreț pentru noi ăștia, bieți ómeni, care avem cultul Speranței! Cu ce nume ne poreclesc! Neghiobi! Orbil Păcăliți! Nu atât de păcăliți cum sūnteți voi, dragii mei! Incailea noi nu suferim din pricina lucrurilor decât când ne isbesc. Voi, suferiți înainte de a sosí, când sosesc și chiar după ce trec. Amintirea lor ve ajutā să prevedeți altele... care nu vor sosí pōte nici odată. Căci iacă ce admir la dēnșii. De opt ori din ăcece preșciința lor, de care sūnt așa de mândri, se înșelā; și decă, din întēmplare, nenorocirea ce ți-a pređis, se întēmplă, care le e primul cuvēt? «Bine ți-am spus eu!» Și îi veđi mângăiați de intristarea nōstră pentru că acēstă intristare a dat dreptate vorbelor lor! Dómnel cât nu pot suferi pe nici unul din acești mici ori mari Schopenhaueri, cari nu vėd în fruct nimic alt decât putrediciunea, în flóre decât otrava, pe cer decât norul, în inima omenescă decât vițiul, în om alt decât vita, și în lupta pentru viėtă alt decât crima.

Un trandafir altoit minunat, la Reine, așa de plin de foi, așa de bogat în culori, înfloreșce lângă gardul casei alături de o răsura care-ș deschide modest cele patru petale slabe, și cu un miros atât de delicat. Iată icóna educației și a naturei. Natura ne dă flori simple, noi facem flori minunate. Primim daruri, noue ne e dat să facem din ele calități: opera omului deseveșșeșce opera lui Dumneđeu. Da! numai să cutezăm a spune tot: darurile firești au o așa grație încāt nu sūnt bine incredințat de nu-mi place mai mult răsura decât la Reine... Nu. Să nu facem nedreptate. Să le iubim pe amēndoue de o potrivă.

Tómna trecută am avut óspete, vreme de câteva zile, pe un om pe care-l stimez. Sūnt mai în vērștă decât el cu vr'o 30 de ani, dar pare că am fi ómeni ai aceluiaș timp atât ne potrivim în felul de a fi al spiritului. El e fōrte ocupat și chiar destul de turburat de cătră cestiunile cele mari ale sōrtei omenesci. Creațiunea, creatorul, creatura. Eri, după o lungă convorbire asupra acestui subiect, îmi ăseu:

— Va să ăică dta ești liniștit?

— Fōrte liniștit.

— Pe ce intemeiezi acēstă liniște?

— Pe o incredințare deseveșșită.

— Și pe ce intemeiezi astă incredințare?

— Pe o judecată simplă și împotriva căreia nu e nimic de ăis.

— Care?

— Iat-o: lumea acēsta e opera unui Dđeu, or a întēplării. Te sđdez să ieși dintr'acēstă dilemă. Nu e un al treilea termen. Deci, decă Dđeu e neințeles, întēmplarea e cu neputință. Dđeu îmi întrece judecata și o incurcă, întēmplarea o revoltă. Existența lui Dđeu se pōte demonstra, dar neexistența întēplării e tot ce pōte fi mai ușor a demonstra. E de ajuns să privești cea ce produce. Neregularitatea e caracterul seu constant. Din ea nu ese nimic ca să se urmeze. E un cuvēt care e potrivit cuvētului întēmplare, e: urmare. Nu poți trage de doueđeci de ori pe rēnd acelaș numer; nu poți face un zar să cadă pe aceeaș parte de doueđeci de ori. Natura trage acelaș numer și aduce acelaș zar de mii de vécuri.

De mii de vécuri tot ce nașce, tot ce trăeșce, tot ce face să trăeșcă, tot ce creșce, ce declină, ce móre, se supune unei aceeași legi, urmēză aceeaș ordine, trece printr'aceleaș schimbări. Deci e peste putință ca întēmplarea să fi creat lumea, deci e opera lui Dđeu, deci Dđeu este!

— Fiel dar omul ce e? Un corp, or un corp și un suflet?

— Dragul meu, i-am respuns, când vėđ pe srtadă doi ănși bătēndu-se, ce conchid? Că am înainte-mi doi ómeni. Ei bine, simt în fiecare clipă înăuntru meu douē fințe care se bat vecinic. Poște, patimi, trebuințe, tot e deosebit în ele. Când unul o ia la drēpta, celalalt intinde spre stānga. Conchid dar că sūnt un compus din douē substante deosebite.

Acēstea sūnt doveđile ce mi-aduc esperiența mea de tōte ăilele, bunul simț ai meu. Dar să-mi întreb și inima. Am avut în viėtă iubiri mari și-am încercat pā-reri de reu fără vindecare când am perdut fințele ce iubiam. Ei bine, ascultă-me, nici odată, nici odată, nici odată! nu voi putē crede că ce am iubit intr'ănșii eră un amestec de azot și de oxigen. Nici când nu voi putē crede că îmi pare reu de ei cu nu șciu ce amestec de elemente minerale. Ideea acēsta me ingrozeșce.

— Înțeleg; dar mai remāne o cestiune gravă. Unde sūnt regulile de purtare ale acestui suflet? Ce principii îi vor slugi de călăuză?

— Nu am trebuință, spre a le gāsí, să dau fuga la cărți de metafisică și de morală. N'am decât să privesc în mine, ca Socrate și ca Descartes. «Cunōșce-te pe tine» ăice unul. «Cuget, deci sūnt» ăice celalalt. Fac și eu ca dēnșii. Me rezem pe ce se petrece în mine. Ce vėđ? Că de fac bine cuiva, sūnt fericit; că de-i fac reu, simt remușcări, sufer. Nu am trebuință de altă regulă de viėtă. Să fac bieților mei confrāți în omenire cel mai bine decât mai puțin reu voi putē. Mulțumită acestei formule simple, trăesc în lumea acēsta și me voi duce în cealaltă cu o deseveșșită liniște de spirit și ăicēnd ca Fenelon: «Dđeu șcie din ce lut ne-a plāsmuit și îi e milă de bieții sei copii.»

Me uitam la grădinarul meu care sădiá un pēr.

— Dar de ce nu-i pui nițel bāligar la rădēcina? îi ăisei.

— Nu pun, domnule, imi respunse, că bāligarul o face de putredēșce și se usucă pomul.

Bun de ținut minte.

Să ne sădim talentul, reputația, averea, viitorul în pământ sánētos. Să nu fie la rădēcina nimic putred. Decă otrăvim izvorul, otrăvim rīul.

DUMITRU STĂNCESCU.

Statul și igiena modernă.

Conferința drului Babeș in Roma.

Prul Babeș, unul dintre reprezentanții români la congresul de igienă din Roma, a ținut acolo deunăzi o conferință, despre care foile străine au publicat deja dări de seamă amănunțite. Desvoltările dlui dr. Babeș au fost îndreptate exclusiv asupra desvoltării viitoare a igienei poporane. Savantul român și-a luat de temă a conferinței sale espunerea raportului dintre statul modern și igiena modernă intru cât acesta depinde de bacteriologie. Ce datorii are de implinit statul modern față de cetățenii sei, după ce cercetarea bacteriologică a reușit să descopere orecari fapte incontestabile asupra cauzelor de naștere ale bolilor infecțioase și mult răspândite? Ca să se potă ajunge la un rezultat bun, înainte de toate legile igienici trebuie să pētrundă in conștiința poporului ca și prescripțiunile religioase.

Acı oratorul a relevat insemnătatea părții igienice din legislația mosaică, care in simplitatea ei s'a intipărit in conștiința poporului, e intervenit in modul cel mai hotărît in viața familiei, care și până in ziua de astăzi se vede influințată de ea in folosul acelora, ce se supun acestor prescripțiuni igienice-religioase, adică israeliții. Statul trebuie să caute a ajunge la acelaș efect. Câte odată, sub influința unor evenimente teribile naturale, ca ivirea unor epidemii, unele administrațiuni au creat legi igienice energice și au căutat să le aducă la indeplinire prin sacrificii mari publice și private, — cum a fost de esemplu in orașele in floritoare din Italia. Inse indată ce acea cauză teribilă dispărea, se micșoră ingrigirea igienică generală și venia in locu-i o nepăsare culpabilă, care nimicia iarăș tot ce se făcuse. Numai Anglia s'a ingrigit de desvoltarea unor instituțiuni igienice și pe când nu băntuia nici o bolă epidemică și cu simțul seu practic și-a creat o legislație igienică strictă și numai de acolo datéză renașcerea igienei practice. Germania și Franța au urmat numai cu sfelă și au inceput să aplice legile administrative igienice.

Medicii n'au nici un drept administrativ de a dispune și acéstă lipsă e cu atât mai de regretat, cu cât e recunoscută de toți insemnătatea igienei publice și private pentru stat. După părerea oratorului, misiunea cea mai importantă, pe care o au de implinit medicii moderni din toate țerile este, ca servindu-se de toate mijlocele disponibile să tindă a realiza o schimbare radicală in aceste condițiuni. Guvernele trebuiesc silite să acorde medicilor o poziție corespundătoare științei lor. Trebuie să le fie accesibile posturile cele mai inalte administrative.

Dl Babeș propune și stăruie mult ca să se creeze ministere sanitare in toate statele. Este datoria parlamentelor și mai ales a medicilor cari fac parte din ele, ca să insiste pentru realizarea acestei cerințe. Serviciile sanitare de stat, chiar decă sunt așa de bine inzestrate ca cel german seu cel român, nu sunt in stare a aduce acéstă schimbare necesară in administrația igienică. Pentru acéstă nu sunt de ajuns nici mijlocele materiale, nici atribuțiile administrative ale acestor instituțiuni. Lucrurile ar deveni cu totul altfel, indată ce aceste ofice sanitare ar fi puse sub ministere sanitare, indată ce ele ar puté elaborá proiecte de legi, in baza cercetărilor științifice și a experiențelor câștigate pregătind și dispunând măsurile de aducere la indeplinire. Dificultățile ce se opun realizării acestei idei, sunt parte de natură

financiară, parte de natură filosofico-juridică. Bărbații de stat pun intrebarea, decă pe basa unor fapte științifice se poté stabili se poté justifica atingerea libertății personale, fără care atingere nu s'ar puté aduce la indeplinire legile administrative igienice.

Oratorul raspunde la acéstă, că după starea actuală a cercetării bacteriologice se poté acordá statului dreptul, ca in unele impregiurări să intervieve restrângend libertatea personală. Nimeni nu poté fi oprit de a se face bolnav, dar nu e permis să strice altuia. Inse in cele mai multe casuri vedem, că un asemenea bolnav izolat constitue focarul pentru propagarea bólei sale. Oare statul să nu potă interveni aci? In spriginul aserțiunilor sale dl Babeș citezá experiențe științifice, ce s'a făcut cu tuberculoza. Nu esistă un specific eficace contra acestei bóle care decimezá omenirea, cu toate daja de pe acum s'ar puté pune bariere intinderii acestei bóle, decă am avé o legislație administrativă igienică, corespundătoare științei moderne, decă am avé in toate statele ministere sanitare de sine stătătoare. Statele să se oblige a denunța ori-ce cas de tuberculoză animală seu umană, și ce mult s'ar câștigá deja prin acéstă! Statul trebuie să ingrigescă de toți bolnavii fără mijloce. E o mare greșelă de a face o deosebire strictă intre igiena publică și cea privată. Suma «sănătăților private» constitue tocmai sănătatea publică.

Statele fac prea mare economie când e vorba de aducerea la indeplinire a legilor igienice. O mică parte din mijlocele publice, ce stau astăzi la dispoziția ministerului de războiu și de interne, ar trebui afectată unui minister sanitar — dice dl Babeș. Ingrigirea de starea igienică generală e un scop mult mai înalt de stat, decă armarea generală, sub care gem popóarele europene deja de decimi de ani. De-o cam dată să se inființeze ministere sanitare și autoritățile sanitare să fie asimilate sub ori-ce raport cu celelalte autorități administrative ale statului.

Dl Babeș a mai insistat asupra amēnunțelor cesțiunei financiare, asupra carantinelor, etc. Aplause vii au intrerupt adeseori discursul savantului bucureșcean, — dice incheiand fóia «Berliner Tagblatt», care ne-a adus darea de seamă de mai sus.

Ca teme chirurgicale s'au anunțat la congres 77. Intre acestea este o conferință a drului Demostene din București, asupra proiectului 6.5 milimetri al pușcii Manlicher, ce s'a introdus acum in România și cu care s'a făcut incercări la București.

Proverbe.

Mai bine trăeșce un sărac lipit, decăt un bogat sgărcit. (Romănesc.)

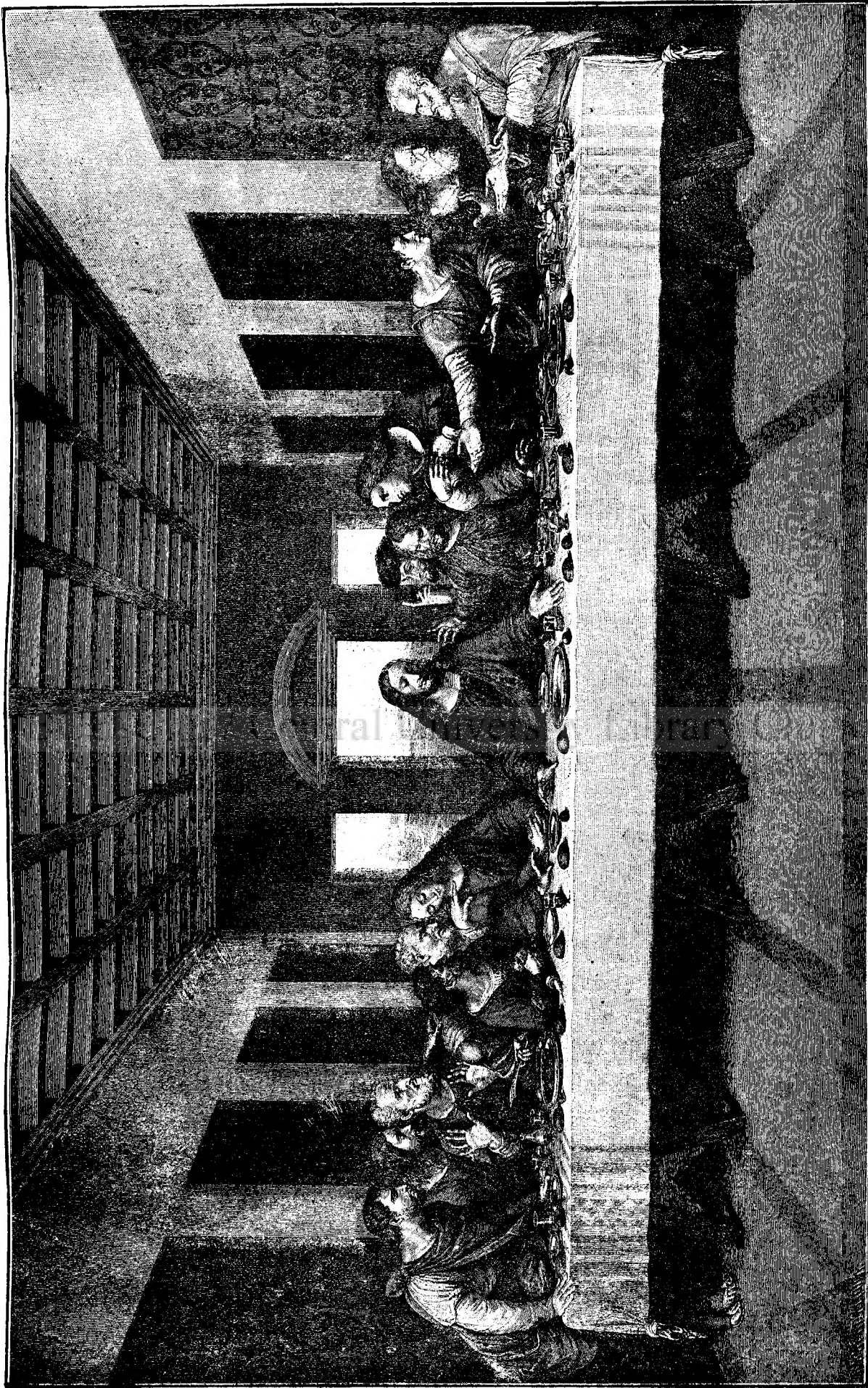
Mai bine o mână de orez a ta, decăt un hambar plin făgăduit. (Arab.)

Rugina mânăncă fierul, iar grija inima. (Rusesc.)

Nu da pasărea din mână pe cea de pe gard. (Romănesc.)

Un reu nici odată nu vine singur. (Francez.)

Cu cât e mai înaltă casa se dărimă mai lesne. (Englezesc.)

Cina din urmă.

Avem și noi ceva bun.

Ca studenții — nu știu de a câte clasă — aveam un amic foarte bun, — îl cheamă Ionel. Dânsul în toate privințele era băiat cum se cade, avea înse o greșelă: disprețuia prea mult literatura noastră și chiar din acest motiv nu cetia nimic românește. Ce să-mi torturez eu spiritul cu niște săcătură, când pot să mi-l adăp cu cap'd'operele celei mai dezvoltate literaturi, cu scrierile unui Dumas, Daudet, Hugo ș. a., — cugetă dânsul.

Noue, amicilor sei nu ne plăcea acesta de loc și ne simțiam oșez-cum ofensați când observam cu ce dispreț vorbește dânsul despre literatura română. Noi în continuu ne sfărnam capul cu întrebarea, că ore cum am pute face pe Ionel, ca să-i placă de literatura noastră. Nu aflam înse respuns acomodat.

Intr'o zi vine la mine amicul meu Z. Abia deschise ușa, îmi dăse plin de bucurie: «Ți-am adus scrierile lui Negruzzi. Am aflat!

— Ce ai aflat? îl întrebai eu uimit.

— N'ai găcit încă? Am aflat un mod, prin care vom pute face pe Ionel să ne iubescă literatura!

— Vorbești serios?

— Ascultă și te vei convinge! dăse el ceva mai liniștit.

— Vorbește, căci m'ai făcut foarte curios!

— Cunoști narațiunea intitulată «Sobieski și românii»?

— Cum să n'o cunosc? Dar ce are de a face acesta cu planul teu? Mai bine revină la obiect!

— Fii numai pe pace și vei vedea, că narațiunea acesta are de a face foarte mult cu planul meu. Întreg planul mi-e basat pe acesta narațiune și în giurul ei se rotește, ca...

— Lasă acum la o parte asemănările; căci me scoți din paciință cu stilul teu oratoric!

— Ascultă dar și nu me mai intrerupel!

— Vorbește!

— Ionel nu mai are ce ceti. M'a întrebat, că nu am undeva vre-o carte franțuzescă bună de cetit. Atunci îmi trecu prin minte planul, ce voesc a-l îndeplini acum. I-am respuns, că-mi pare, că am undeva o narațiune decopiată din opul unui autor francez. Ionel m'a rugat să o cerc și să i-o dau. Acum me înțelegi ce voiesc cu narațiunea acesta a lui Negruzzi?

— Ba, de loc!

— Află dar! O vom traduce în franțuzește și îi voi dăce că acesta e narațiunea, de care i-am amintit. Când mi-o va predă îndărăt — de-mi va dăce, că i-a plăcut — îi voi arată originalul. Celelalte vor urma de sine.

— De minunel îi respunsei eu și după puține vorbe începurăm a traduce narațiunea amintită.

La vre-o dou-trei zile după acestea Z, era la mine. Chiar voiam să începem un joc de șah, când se deschise ușa și intră Ionel. După salutările îndatinate se adresă către Z cu cuvintele:

— Ți-am trimis narațiuna acasă. Îți mulțumesc pentru dânsa. De mult n'am cetit așa bun ceva. Mi-ar plăce foarte să știu cine îi este autorul.

Eu îi adusei dintre cărțile mele scrierile lui Constantin Negruzzi, le deschisei unde se începe narațiunea din cestiune și i le pusei înaintea sa pe mesă.

— Ce voești cu cartea acesta? me întrebă el.

— Nu ai avé plăcerea să citești în original narațiunea, ce Ț-a plăcut așa de tare în traducere?

Ionel începă a ceti. Se convinse că cea ce dânsul creșuse de original e traducere și că acum vede originalul adevărat. Întorse la începutul cărții să vedă numele autorului, apoi se întorse către noi cu ochii scăldați în lacrimi de bucurie și dăse:

— Ve mulțumesc că m'ai făcut să cunosc că și literatura noastră are ceva bun!

Peste puține zile își procură scrierile celor mai buni scriitori români și de atunci se ocupă cu mult zel de literatura română.

ACSENTE LUCIAN BOLCAȘ.

Poesii populare.

— Culese din comuna Maidan. —

Chiuituri din joc.

Câte flori sunt pe pământ,
Tote stau la jurământ,
Că eu mi-s un om përlit,
Numai florea sôrelui
Stă în porța raiului,
Se rógă lui Dumneșeu,
Pentru sufeșelul meu.

Spune-mi badeo ce-ai cerut,
Ce-ai cerut și nu Ț-am dat,
C'ai cerut pită cu miere,
Și Ț-am dat buzele mele,
Tu ai cerut pită cu nuci,
Eu Ț-am dat buzele dulci,
Tu ai cerut pită cu vin,
Eu Ț-am dat mere din sin.

Șcii măndro cum ne-am vorbit
Când noi doi ne-am despărțit?
Să port péna de colia,
Să-mi fii dragă numai mie,
Dar purtaș péna curată,
Ș-ai plăcut la lumea totă,
— D'am călcat cuvântul teu,
Să me bată Dumneșeu,
D'am călcat porunca ta,
Să me bată Precesta,
De când badeo tu te-ai dus,
Péna verde nu m'am pus,
Ci-am purtat péna curată,
Să me vedă lumea totă,
Că-s négră de amărită,
De când badeo m'ai lăsat,
Haine noi n'am acciat,
Ci-am purtat cărpă cernită,
Că mi-o fost lumea urită.

Cucule cu péna sură,
Putreșcă-ți limba în gură,
Că cu cântecul teu dulce,
Îmi oprești măndra să se culce.

Dracii măndro-o vëcut,
O grădină cu doi brași,
Și o măndră la doi frași,

Dracii mândro o mai văduț,
O grădină cu doi peri
Și o mândră la doi veri.

Frunză verd' amărăciune,
Vădui o mare minune,
Doue flori intr'o grădină,
Amëndoue 'ntr'o trupină,
De una tare îmi place,
Aialaltă mórtea-mi face,
Luai-o cólă de artie,
Și mers la cântălărie,
Sciai doue réndurele
Și li trimiți mândri mele.

Unde vėd mândruțele,
Me vėresc ca hărtele,
Unde-mi vėd sborul de fete,
Eu trec apa fript de sete,
Iar când vėd mândrile 'n joc,
Curg la ele și prin foc.

Fă-me Dómne ce mi-i face,
Fă-m' un pui de ililiac,
Să me ia cine mi-i drag,
Să me bată vėntu 'n dos,
Ș-umplu lumea de miroș,
Să me bată vėntu 'n față,
Ș-umplu lumea de dulcėță.

Mândruță cu șlingărai,
Tótă véra te rugai,
Nușc-n'ai vrut or n'ai putut,
O de min' nu ț-o plăcut.
Mușchiu verde de pe șindră,
Cautăți badeo altă mândră,
Că de mine n'ai dobândă,
Că dobânda de la mine,
E ca sîrma de subțire.

Frunză verde de secară,
Îmi veni o vest' aseră,
Că bădița stă să móră,
Nu șciu Dómne cum aș face,
Să me duc să-l vėd ce face.

Mândruță cu ochii mici,
Ce me faci să vin p'aici,
Descuult și făr' de opinci.

Frunză verde iérbă crudă,
La mulți pe mine li cîudă,
Lasă-i ciuđii să-i mánance,
Că tot mie n'au ce-mi ăice,
Lasă-i ciuđii ca să-i calce,
Că tot mie n'au ce-mi face.

Frunză verde iérbă négră,
Am avut o mândră dragă,
Dar dușmani or venit,
Și pe noi ne-or ingrădit,
Tot cu pari și cu nuele
Și cu spini de garduri rele,
Dar Dumneđeu ca un sfânt,
Las' o plóe și un vėnt,
Culcă gardul la pământ,

Vădui pe mândra ieșind,
Cu mánile pălpăind,
Cu pólele zvěrnăind.

Câte sate-s pe sub codru,
Tóte-mi strigă că mi-s lotru,
Mândr-o pus mánile 'n pept,
Și jóră că mi-s drept.

Să iubești mândro iubești,
De bărbat să te ferești,
Me iubește nu te face,
Că de mine șciu că-ți place,
Că mi-s tiner frumușel,
Dėgețel tras prin inel,
Curg fetele după el.

IANA-LIUBA.

Cugetări despre femei.

Femeia este cel mai frumos defect al naturii.

Iohn Milton.

*

Femeia este sorgintea tuturor relelor.

Socrate.

*

Femeile au dureri mai mari, decât acele de cari se plâng.

Ion Paul.

*

Femeile sémėnă cu papagalii: ele vorbesc multe și nu ăic nimic.

Plessis Chamant.

*

O femeie onestă este o comóră ascunsă; cine ar găsi-o să se ferescă de a se lăudă cu dėnsa.

**
*

*

O femeie fórte seriósă și fórte morală póte să vindece rănile vremii nóstre, póte să prefacă educațiunea bărbatului, să ne redea gustul binelui și al frumosului.

I. Simon.

*

Femeia este raiul ochilor, iadul sufletului și scurgătorul busunarului.

Fontenelle.

*

Cea dintėie cugetare a unei femei mărítate este să se vėdă vėduvă.

St. Cyprian.

*

Decăt o femeie de aur mai bine un bărbat de paie.

Victor Hugo.

*

Femeile ne iubesc une-ori pentru calitățile nóstre, mai mult inse ne adoră pentru defectele ce avem.

**
*

*

Bărbații căsătorindu-se își regulėză vieța; femeia mărítându-se mai totdeauna se inmormėntėză.

Cornelia Emilian.

*

Femeile par a fi scăpate din mánile naturii când nu intrase in compozițiunea lor decăt apa și focul.

Thomas.

Dela București.

Recepțiunea dlui Naum. — Enunțiațiunile dlui Maiorescu. — «Pygmalion» la Teatrul Național. — Conferența dnei Smara. — Al 99-le concert simfonic. — «Lăpușnénu» la Teatrul Național.

Un eveniment literar însemnat al săptămânei trecute este discursul ce dl Titu Maiorescu a ținut la Academie cu ocaziunea recepțiunii dlui A. Naum.

Ilustrul șef al «Junimei», care în anii trecuți se prezentă arare ori la Academie, în anul acesta nu numai ia parte mai activă în discuțiunile ședințelor, dar totodată a primit să salute în numele Academiei pe dl A. Naum, membru ales în anul trecut.

Dl Naum este asemenea un membru ai fôstei «Junimi» din Iași, de și activitatea sa literară diferă cu totul de direcția acelei școle; prin urmare intimpinarea ce i sa făcut de cătră dl Maiorescu, a fost vorba ste-garului cătră adeptul seu.

În sfârșit, ori care a fost motivul care a indemnât pe dl Maiorescu să ia cuvântul, n'avem decât să ne bucurăm, precum ne bucurăm totdeauna când ori care fruntaș al literaturii noastre descinde în arena literară spre a-și desfășura vedețile.

De asta-dată dsa a făcut niște enunțiațiuni, cari în mijlocul luptelor literare din revistele și diarele de-aici au o importanță foarte mare și pe care le copiăm mai la vale din vorbă 'n vorbă.

Recepiendarul a vorbit despre perderile ce Academia a suferit prin mórtea unor membri în anii trecuți, printre cari se află și George Sion; schiță activitatea literară a acestuia, accentuând că a fost un poet liric patriotic; apoi vorbi despre poezia lirică a tuturor națiunilor și descrie principalele faze ale poeziei lirice române; în sfârșit ură Academiei succes în marea sa lucrare!

Dl Maiorescu, în respunsul seu, vorbi de renașcerea noastră literară cu Alecsandri, Eminescu și Creanga, spunând că dl Naum, în opoziție cu curentul popular care s'a inaugurat, a ramas credincios altui ideal, pentru densusl direcția nouă «Nox erat», întru concepțiunile sale n'a fost atins întru nimic de mediul nostru social, apoi a terminat astfel:

«Da, opera dtale nu este din acele ce se impun atenției obștești. Cadrul arhaic al multor poesii ale dtale, melancolia rafinată a mai tuturorora se adresază la un gen restrîns de cetitori, abat poesia dela calea cea mare a emoțiunii generale și etern omenești, o duc pe poteca unor predilecțiuni prea individuale și chiar cei ce te urmază cu plăcere pe acest drum, se opresc une ori mirați de cotiturile lui.

«Și totuș lucrarea dtale, întréga atmosferă din care trăește, pórta semnul unei înălțimi, de care se cuvine să ne dăm sémă, mai ales în vremea de astăzi. Este înălțimea, la care te-a ridicat și la care ridică și pe cetitorii dtale, acea curată aspirare ideală, ce pururea te-a însuflețit. Nicăiri și nici odată nu ai făcut operă tendențioasă, nu ai vênat scopuri practice înafară de menirea artei, nici nu ți-ai înjosit lira în urmărirea intereselor mater de. Acea *Auri sacra fames*, care incepe să bântue pe unii autori din tinera generațiune, nu te-a atins. Ai fost totdeauna deasupra cetei de scriitori, care abia țin condeiul cu o mână și pe cealaltă o și întind

spre câștig, care cred că numai cheștiile de capital și de salar pot să mișce omenirea și care, sub cuvânt de proletariat intelectual, vor să facă și arta proletară și cersitoare. Ai ramas nemolipsit de acesta vremelnică ră-tăcire a unor spirite; ai ramas în totă activitatea dtale literară un *idealist*.

«Pentru dta, ca și pentru noi, arta are în sin ên-saș totă valôrea ei; precum este creată din entusiasm impersonal, așa trebuie să și deștepte o emoțiune des-interesată; întru acesta stă înalta ei moralitate. Frumôsele cuvinte păstrate în ruinele unui templu roman din regiunile Carthaginei, arta adevărată le pôte adresă tuturor celor ce se apropie de ea și sînt în stare să o pricépă: *bonus intra melior exi*.

«Și fiind că ideală este și menirea Academiei Române, fii cu acesta însușire principală a dtale binevenit în mijlocul nostru, pentru ca să întărim cu toții împreună o credință, fără de care nu este de inchipuit viitorul unei națiunei de cultură».

Aplause subliniară aceste cuvinte, după care regele Carol, care presidă ședința, felicită pe ambii vorbitori, întreținându-se apoi și cu alți membri.

Teatrul Național ș-a închis stagiunea cu «Pygmalion» tragedia dlui G. Bengescu-Dabija, piesă considerată ca una din cele mai bune lucrări dramatice din câte avem.

N'am vădut-o încă nici odată și o cunoșeam numai din lectură; dar între numai a ceti o piesă și a o vedé represintată, e mare deosebire. Piesa dlui Bengescu și ca lectură mi-a oferit multe plăceri, căci am găsit în ea caractere bine desvoltate, situațiuni dramatice de o putere elementară și, ceea ce mai cu sémă mi-a atras luarea aminte, o limbă dramatică plină de forță.

Vădându-o acum pe scenă, valôrea piesei a crescut mult în fața mea. Nu-i vorbă, în privința concepțiunii s'ar puté dice multe de tôte, ca despre ori ce piesă; dar sînt de părerea, că față de autorii noștri puțini câți îi avem, nu putem să aplicăm critica rigurosă a autorilor mari. Tragedii deplin bune nu mai apar astăzi nici în literaturile celor mai înaintate popóre, de ce am pretinde asta tocmai dela un autor român? Să ne mulțumim, decă el a fost capabil a ne creă câteva ciocniri dramatice spre a ne determină bine acele caractere.

Astfel considerată, piesa dlui Bengescu ocupă un loc de frunte în literatura noastră dramatică. Personajele de frunte ale lucrării sale sînt bine combinate și au un caracter marcant. Astfel regele Pygmalion, cu nencrederea, frica și sgârcenia lui e un tip, cosecvent din început și până 'n sfârșit; Astorbea, amanta lui, o adevărată fiéră sêtósă de sânge, care înșelă și ucide, numai ca să-și pótă realisă scopul; ful lui, Phadael, un sincer și valoros reprezentant al virtuții care vine în conflict chiar cu părintele seu.

Dl Nottara a făcut din Pygmalion o creațiune artistică de înaltă valôre; dșóra Ciupagea, ca Assarbea, a avut momente bine inspirate; iar dl Mărculescu (Phadael) ș-a scos în relief talentul seu, de care prima scenă română are necesitate mare.

Reprezentarea pe scenă inse a scos mai mult la ivélă și defectele piesei; din aceste relevăm numai monologurile și dialogurile lungi afară din cale; — taindu-se din ele, lucrarea ar câștigă mult.

Piesa a fost montată splendid. Decoruri, costume și mise-en-scène — fac onóre Teatrului Național.

Sala nici de jumătate plină.

In aceeaș sêră dna Smara, cunoscuta poetă și din colónele foi nóstre, a ținut la Ateneu o conferință despre «Feciorii și fetele nóstre».

Fuind la teatru, regret că n'am putut-o ascultă. Voit-am să-mi iau informațiuni din diare, inse aceste n'au obiceiul să publice raporturi despre mișcările culturale și științifice. Am auzit, c'a fost lume multă. Atâta tot.

Și ce grozav aș fi dorit să scriu, ce a ținut poeta nóstră despre «Feciorii noștri!»

Póte că ne va spune in colónele «Familiei». (Da, da; ne-a și promis. Red.)

Concertul simfonic din duminica trecută, al 7-le in sezonul acesta, a atras tot atât de multă lume ca de altă-dată. Ningă, plóie ori sufle crivêțul cel mai rece, concertele simfonice vecinic își au publicul lor. Aceste sânt producțiunile artistice, la care tot Bucureșciul ține că trebuie să se presinte. Nu-i vorba, între cei ce le vizitează, vor fi mulți cari nu pricep musica classică, dar nu pot lipsi, căci e modă și bon ton să fi acolo, ca astfel să demonstrezi că ești pricepător de musică; cu tóte aceste, vedând lumea multă care umple tóte colțurile salei, simți o plăcere, nu mai faci pe filosoful criticător al slăbiciunilor sociale, ci aplaudezi dimpreună cu ceialalți.

De asta-dată programul a fost cât se póte de interesant. Orchestra, condusă de dl Ed. Wachmann, a cântat intêiu Simfonia nr. 2 in fa minor, de Rosenhain, care se compune din următoarele părți: allegro risoluto, andantino, scherzo și finale. Apoi a urmat uvertura din «Valsul fantoma» de Wagner.

Partea a doua a fost d'o frumusețe póte și mai mare. S'a deschis cu Preludiul din «Diluviu» de Saint-Saëns, cu solo violină executat de dl Max Lewinger. Apoi a urmat a doua suită de orchestră din «Peer Gynt» de Grieg, poemă dramatică de H. Ibsen. Iată sujetul: Peer Gynt, unicul fiu al unor țărani norvegiani căduți in sărăcie, este descris de poet ca o personalitate sumetă și plină de fantasfe. El face in tinerețea sa multe neorândueli. Intre altele, răpește o miresă dint'ro nuntă de țărani și o duce pe innălțimea munților. Musica incepe prin a talmăci răpirea miresei și apoi plângerea ei, pe care mirele o părăsește pentru a petrece in selbătăcie cu păstorite. După acêsta plécă in țeri străine, se oprește la Maroco unde se proclamă de profet și este intimpinat de fete arabe, care i jócă danț arab, musica acestui danț e plină de farmec. După multe încercări ale soții se întorče bătrân și sărac in patria sa, după ce a suferit naufragiu; musica aici își atinge culmea; pe mare sêra e furtunosă, el își întelnește amanta din tinerețe, care-i remăsese credincioasă și-l intimpină cu un cântec frumos, iar el își odihnește capul obosit in sînul ei.

Auditorul a intimpinat cu entusiaste aplause acêsta admirabilă compositie, executată atât de precis și s'a depărtat cu o sublimă impresiune.

Acesta a fost al 99-lea concert simfonic. In duminica viitoare va fi dar un fel de serbare jubilară. Și de ce n'ar fi? O sută de concerte merită să se serbătorească. Ba ar fi interesant, decă din incidentul acesta s'ar publică un mic istoric al societății filarmonice române.

Sêra la Teatrul Național iarăș s'a jucat o tragedie. Timp de patru zile doue tragedii! E cam neobișnuit aici. Faptul se esplică așa, că a doua nu s'a mai

dat in stagiune, ci ca beneficiu al dlui Nottara, căci acuma e sezonul beneficiilor, când artiștii pot să-și alégă ori ce piesă, directia nu mai e respundătoare de nimic.

Dl Nottara ș-a ales beneficiu tragedia «Lăpușnénu» de dl Iuliu Roșca, bine cunoscut și din colónele foi nóstre, la care colaborase timp de mai mulți ani.

Alegerea dlui Nottara a produs mare surprindere prin unele cercuri literare de aici, cari își au idolii lor și cari condamnă pe cei ce nu aparțin tagmei lor, pe nevedute și fără măcar să-i citescă.

Tragedia dlui Roșca nu este nouă, ea a apărut încă la 1882, a fost jucată atunci de regretatul Pascaley in teatrul Dacia, a fost premiată și de Academia Română, dar la Teatrul Național nici odată nu s'a jucat.

Scóterea ei la ivelă a fost intimpinată de diare cu sentimente cu totul opuse. Iată un mic specimen:

«Țara» de duminică a scris: «Amintim cititorilor noștri, că mâne sêră duminică, se jócă pentru intêia óră la Teatrul Național, in beneficiul iubitului artist C. Nottara, tragedia «Lăpușnénu, Domnul Moldovei» de dl I. Roșca, operă premiată de Academia Română. Felicităm sincer pe dl Nottara pentru buna idee ce a avut de a alege pentru beneficiul seu o lucrare originală, in loc de a recurge la repertoriul teatrelor străine, adese neînțeles pentru publicul nostru, fiind străin de viața și de simțimintele lui».

Iar «Adevêrul» tot din diua aceea a publicat următoarele rënduri: «Ce ți-i și cu artal Ce ți-i și cu artiștii! Duminică Nottara jócă la Teatrul Național «Lăpușnénu, Domnul Moldovei», farsă in 5 acte și in versuri próste. de Iuliu Roșca, șef de biurou la poliția capitalei. Crede óre Nottara, că ori câte simpatii ar avé in public, va puté el să ridice o ineptie dramatică? Crede el că decă Roșca imparte bilete prin comisari și ipistați, acêsta se chiamă succes? E trist să te cobori aci când ești fruntașul unei scene. Se șcie, că noi am admirat și admirăm talentul lui Nottara — și tocmai de aceea ne pare reu».

Teatrul, cu tóte aceste, a fost aprópe plin, golțetea se ebservă mai cu sémă in loge, innalta societate nu prea are tragere de inimă pentru asemenea lucrări.

Actul prim și al doile au lăsat rece publicul, care a inceput să se încăldescă numai la actul al treile, de aici incolo succesul a mers crescând!

Greutatea piesei zace asupra umerilor lui Lăpușnénu, lângă care singurul rol mai mare îl are soția lui Dómna Rocsandra. Rolul lui Lăpușnénu a fost ținut de dl Nottara, care de asta-dată, a prezentat publicului o creațiune nouă, care póte să ocupe un loc vrednic printre cele mai strălucite succese ale sale Remușcarea ce îl chinue pentru sevêșirea atător cruđimi și fără-delegi, otrăvirea lui, detronarea și călugărirea, trezirea in rassa monachală, sbuciumarea desperată, lupta pentru putere și vieță, izbucnirea aprópe nebună a deserațiunii ce-i frământéază creerii și in sfêșit mórtea lui tot prin otrăvire, au fost niște momente, cari a sguduit tótă sala, căci dl Nottara s'a achitat de ele ca un adevêrat mare artist. După actul al patrăle și cincile a fost chemat inaintea rampei cu cel mai sincer entusiasm câte de 4—5 ori, oferindu-i-se coróne de flori și alte obiecte de suvenir.

Dna Ganescu, ca dómna Rocsandra ș-a pus tot talentul la interpretarea rolului seu și a avut momente bine reușite.

Autorul, chemat pe scenă după actul al patrăle, póte fi mulțumit de succes. Lucrarea sa, in întregimea

ei organică are mari defecte de compoziție, care se manifestează mai cu seamă în actele prime și prin trecerea cu totul nemotivată a caracterului crud al lui Lăpușneanu în starea... de remușcare sufletescă; dar cele două acte din urmă sunt scrise cu o mare forță dramatică și cu o cumpenire psihologică bine studiată, cari susțin piesa și-i dau valoare.

Sunt de părerea, că dacă dl Roșca ar șterge cele două-trei acte din început și ar scrie altele, în consonanță mai bine înghiebată cu cele două acte din urmă, lucrarea sa ar pute deveni una din cele mai bune tragedii din câte avem.

IOSIF VULCAN.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1894. —

Ședința a XV, la 31 martie (12 aprilie.) Dl Iosif Vulcan dă cetire următorului Raport al comisiunii pentru eseminarea lucrărilor făcute în anul 1893—94:

«Domnilor colegi.

«Comisiunea alasă de dv. spre a examina raportul secretarului general asupra lucrărilor făcute în anul 1893—94, are onóra a ve prezentá urmátóra dare de sémá:

«Anul trecut Academia Română a avut durerea d'a perda pe unul din membrii sei de frunte, pe George Barițiu, care pentru înaltele sale calități la încheierea sesiunii generale trecute s'a înălțat la distincțiunea de președinte al nostru. George Barițiu a fost unul din bărbații noștri cei mai eminenti, cari au stat la lăgănul deșteptării noastre naționale și culturale, a cărui viață întregă a fost o luptă neconținută pentru luminarea și înaintarea némului românesc și a cărui memorie va trăi din generațiune în generațiune. De aceea am vădut cu o viață mulțumire, că Academia s'a reprezentat la înmormântarea ilustrului defunct în Sibiu prin o delegațiune și că la București a ținut un parastas pentru odihna sufletului seu. Acest prinos al stimei onorează nu numai pe acela, în a cărui amintire s'a făcut, ci și pe aceia cari s'au cređut datori să i-l aducă.

«Tot în anul trecut Academia a mai pierdut pe membrul seu onorar Petru Câmpeanu, care venit din Transilvania, s'a distins în Moldova ca profesor și ca autor de cărți didactice; iar în anul curent a încetat din viață Paul Bataillard, cunoscutul filoromân, pe care Academia, drept recunoștință a serviciilor sale făcute Românilor, îl alesese membru onorar.

«Esprimându-ne viale regrete pentru aceste pierderi, constatăm cu plăcere, că Academia a adus de nou tributul stimei sale în față de memoria marelui om de stat și istoric Mihail Kogălniceanu, reprezentându-se la inaugurarea bustului seu în Galați, bust făcut cu spesele colegului nostru dl V. A. Urechiă, care prin acesta a îndeplinit un generos act de pietate ce-l onorează. (În raportul secretarului general, publicat în nr. 12 al foii noastre, s'a străcurat greșéla că bustul acesta s'ar fi făcut prin subscripțiune publică. Red.)

«Am vădut cu bucurie, că ședințele de peste an devin din ce în ce mai fructifere, că comunicațiunile și lecturele membrilor dau Academiei noastre un avânt științific tot mai înalt: ceea ce ar fi de dorit este, ca comunicațiunile acele să se publice tóte și în Anale, de unde să se tragă și în edițiuni separate, ca astfel să

devină accesibile pentru toți cei ce se interesază de mersul nostru cultural.

«Ne bucurăm de participarea Academiei noastre, prin delegatul seu dl Gr. G. Tocilescu, la congresul societății franceze de arheologie și aducem mulțumirile noastre ministerului instrucțiunii publice, care a pus la dispoziția colegului nostru ajutorul material trebuincios, — și care la intervențiunea Academiei a înscris în bugetul stațului o sumă pentru ca dl Gr. G. Tocilescu să pótă continua și terminá cercetările sale relative la «limes alutamus» la «limes danubianus» și la un nou val în Dobrogea.

«Primum cu mulțumită invitațiunea ce Asociațiunea belgiană a chimiștilor a făcut Academiei noastre pentru a participa la congresul seu internațional, care se va ține la Bruxela în august; precum și invitațiunea congresului internațional al orientaliștilor, care se va ține la Geneva în 3—12 septembrie. Și în lipsa de fonduri ale Academiei, rugăm Delegațiunea să intervină la guvernul țării ca să faciliteze d'a se reprezentă la acele congrese și Academia noastră.

«Comisiunea aprețiează înființarea seminariului de filologie română, deschis de membrul nostru corespondent dl G. Weigand, pe lângă universitatea din Lipsca, cu ajutorul guvernului român; iar încât pentru cererea sa de un ajutor pentru tipărirea călătorțiilor sale în Turcia spre a studia pe macedo-români, are să se pronunțe secțiunea literară, care studiează cestiunea acésta.

«Tot de competența acestei secțiuni este și cererea dlor Enea Hodoș, I. Pop-Reteganul și T. Bălășei, spre a li se da ajutóre pentru publicarea de poesii și povești populare.

«Comisiunea se asociéază la bucuria generală a țării pentru fericitul eveniment a nașterii prințului Carol în sinul Carpaților și se alătură la urările de viitor fericit exprimate prin adresa de felicitare a Academiei.

«Relativ la Anale, ne accentuăm dorința, ca tomul care conține partea administrativă și desbaterile, să se publice mai curând decât pân' acuma, ca astfel membrii, onorari și corespondenți, precum și toți aceia cari se interesază de lucrările Academiei noastre, să pótă primi mai iute informațiuni despre activitatea ei. Șciind inse bine, că pedeca întârzierii publicațiunii este, ca raporturile nu se prezentă la biurou de cu vreme, propunem să se esecuteze strict hotărîrea din anii trecuți a Academiei, ca raportorii să-și presinte sesiunii generale raporturile în scris, totdeauna în ședința aceea în care se achită de însărcinarea ce li s'a dat din partea Academiei.

«În privința traducerii lui Herodot, ne bucurăm că s'a terminat tipărirea cărții prime. Comisiunea este de părerea ca Delegațiunea să invite pe dl D. I. Ghica să grăbescă cu continuarea traducerii.

«Ne felicităm de aparițiunea fasciōrei a 2-a din tomul III al dicționarului «Etymologicum Magnum Romaniae» pe care Augustul Protector și națiunea întregă îl așteptă cu viață dorință, urând colegului nostru, dl B. P. Hașdău, sănătate deplină, ca să-și pótă terminá monumentala lucrare.

«Sperăm că operele pe care Delegațiunea le anunță că se vor tipări în anul viitor, se vor publică cu aceeaș ingrigire ca cele din trecut, fiind siguri de autorii acelor lucrări nu vor întârziá a satisface îndatoririle lor.

«Luăm act cu plăcere de publicațiunea volumului III din «Istoria școlelor dela 1800—1864», lucrare datorită colegului nostru, dlui V. A. Urechiă.

«Vedem cu bucurie, că Academia noastră a intrat în relațiuni de schimbul publicațiunilor și cu alte instituțiuni științifice din străinătate.

«Publicațiunile Hurmuzachi, această comoră pentru istoria noastră, urmând a se face cu îngrijirea din anii trecuți, comisiunea exprimă mulțumirile sale dlor colaboratori, cari în frunte cu dl secretar general, își îndeplinesc cu atâta conștiință și competență lucrarea la care s'au angajat.

«Reposatul nostru președinte George Barițiu lăsând prin testament Academiei totă corespondența și hârtiile sale, care s'au și predat bibliotecarului, a împroprietărit stima noastră pentru memoria lui și propunem ca Academia să adreseze mulțumiri familiei defunctului pentru această prețioasă colecțiune de manuscrite, care de sigur va contribui la luminarea istoriei politice-culturale a Românilor din Transilvania.

«Asemenea mulțumiri propunem să se exprime și fostului nostru președinte, dl Ioan Ghica, pe care din cauza bôlei sale cu durere îl vedem lipsind din mijlocul nostru, care înse și pe patul suferințelor sale se gândesce la Academia noastră, căreia i-a transmis într-aga sa corespondență și toate scrisorile sale, de o importanță atât de mare pentru istoria renașcerii noastre naționale.

«In. Pr. Ssa părintele mitropolit al Moldovei și Sucevei Iosif Naniescu, membru onorar al Academiei noastre, dându-ne într-aga sa bibliotecă, compusă din manuscrite, documente și peste 8000 de volume tipărite, — a seversit un act care îl pune pe trepta celor întei donatori ai acestei Academii. Faptul acesta ne impune datoria ca să ne manifestăm grațitudinea prin o specială adresă încă din sesiunea actuală și subscrisă de toți membrii prezenți.

«Ne felicităm de creșterea atât de grabnică a bibliotecii Academiei, căci asta probază că instituțiunea noastră se înalță din ce în ce mai mult în considerațiunea, increderea și stima opiniunii publice; și fiind că localul ei a devenit neîncăpător, sperăm și credem că ministerul instrucțiunii publice va acorda sumele cerute de Delegațiunea noastră pentru mărirea localului și până când va vedea sosit timpul d'a construi un local definitiv și demn de națiunea română și de supremul ei areopag literar și științific.

«In afacerea fundațiunii Otetelesanu, pentru întemeierea și întreținerea unui institut de fete sărace, institutul care prin patriotica donațiune a colegului nostru dl I. Kalinderu, a trecut în proprietatea Academiei, — comisiunea mulțumește Delegațiunii pentru măsurile ce a luat ca această instituțiune să se deschidă la toamnă.

«Incheiând raportul nostru, ne credem datori s'aducem espresiunea recunoștinței și a mulțumirilor noastre Delegațiunii și în special neobositului nostru secretar general, cari au condus și în anul trecut toate și prea înmulțitele lucrări ale Academiei cu binecunoscutul lor zel și devotament

«Membrii comisiunii: I. Caragiani, A. Naum,

«Raportor: Iosif Vulcan.

După o discuțiune la care iau parte dnii Quintescu, Urechia, Tocilescu, Hașdău, Maniu, Kalinderu, toate concluziunile raportului se aprobă întocmai.

Sedința XVI, la 1/13 aprilie. Dl V. Maniu aduce la cunoștința Academiei, că eri pe când se discută cesțiunea contiuiării traducerii lui Tit Liviu de dl dr. N. Barbu, acest tiner și învățat profesor încetese din

viეტა la ora 1. Astfel decisiunea de eri a Academiei, din nenorocire nu mai pôte fi executată. Dl N. Quintescu aduce omagiu talentului și erudițiunii clasice a tinerului profesor, a cărui traducere din Tit Liviu a fost premiată de Academie. Mórtea lui a cauzat o mare pierdere pentru știință și pentru învățământ.

Dl I. Vulcan prezintă scrierea sa «Stefan vodă cel tiner» tragedie istorică în 5 acte și 3 tablouri.

Se cetesc doue scrisori primite dela S. Sa protopopul Dimitrie Radu, directorul seminariului catolic din București și dela Pr. Ssa Nicolae Iosif Camilli, episcop catolic din Iași, cari amândoi cer publicațiunile Academiei pentru bibliotecile seminariilor catolice dela București și Iași în cari limba română este limba tuturor studiilor afară de filosofie și teologie, cari se propun în limba latină. Publicațiunile Academiei le cer pentru ca atât profesorii cât și elevii, cari se pregătesc spre a devini preoți catolici în țară, se pôte studiá istoria națională și să-și îmbogățesca în general cunoștințele despre națiunea și patria română.

După o discuțiune, la care ieu parte dnii N. Ionescu, V. A. Urechia, St. Fălcoian și I. Kalinderu, se decide a se da toate publicațiunile Academiei seminariilor catolice din București și Iași.

La ordinea zilei se pune raportul comisiunii bibliotecii, cetit în ședința dela 28 martie. Propunerile comisiunii relative la împrumutarea cărților din bibliotecă se primesc.

Sedința XVII, solemnă, la 2/14 aprilie, sub preșidiul regelui. Dl A. Naum rosteșce discursul seu de recepțiune, la care în numele Academiei respunde dl Titu Maiorescu.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Ioan Bülow, celebrul pianist, a încetat din viეტა la 14 februarie în Cairo, unde s'a dus pentru căutarea sânetății sale.

El s'a născut la 1830 în Drezda. A studiat drep-tul și la Lipsca și la Berlin, mai târziu s'a dedicat cu totul muzicii. Din 1850—51 a făcut studii la Wagner în Zürich, dela 1851—53 la Liszt în Weimar. La 1855 a ajuns profesor în conservatorul Stern din Berlin.

Apoi a percurș orașele mari ale Germaniei; la 1859 și 60 s'a dus la Paris, unde talentul seu mare a produs senzație entusiastă.

La 1864 s'a dus să dirigeze conservatorul operei din München și a ajuns marele apostol al noiei școle wagneriane.

După cinci ani, Bülow, își reia viეტა sa rătăcitore, cutrierând lumea, aclamat pretutindenea pentru talentul seu, dar detestat intru câțva pentru caracterul seu cel reu.

Afară de numeroșele sale compozițiuni pentru piano, lui i se mai datoreșce remarcabilele aranjamente ale operilor lui Wagner. Frumóșele edițiuni ale clasicelor de Beethoven, Bach, etc., au fost publicate sub patronajul seu.

În 1883, el obținú la teatrul Châtelet din Paris unul din cele mai frumóșe succese din cariera sa de pianist. În timpul din urmă fantasiile sale séu mai bine dis escențritățile sale, făcură lumea să credă că el a inebunit.

În 1857 el s'a căsătorit cu dșóra Zossima Liszt fiica celebrului seu maiestru, dar după divors ea de-

veni dna Wagner. După aceea inse, Bülow se căsătorii cu o actriță berlineză.

Cina din urmă. Subiectele biblice totdeauna au atras pe pictori. Rafael, Rubens și alții mulți au produs pe terenul acesta opere clasice. Un astfel de subiect a fost și Cina din urmă a lui Isus cu învățăceii sei, pe care o represintăm cu asta ocaziune cetitorilor noștri.

LITERATURĂ și ARTE.

A treia ședință publică a Academiei Române, despre care raportarăm pe scurt in nr. trecut, s'a ținut mercuri la 31 martie (12 aprilie.) In acesta dl V. A. Urechia a comunicat un foarte prețios document dela Constantin Cantemir-vodă din anul 1689, insoțind comunicarea sa de reproducerea fotografică in format mare a documentului. Hrisovul se referă la cele întâmplate in Principate după bătălia dintre turci și poloni la Hotin in 11 novembre 1673. Dl V. A. Urechia a comparat prețioasele informațiuni din Hrisovul lui Cantemir cu acele aduse de diversii croniciari moldoveni și munteneși și-a semnalat auditorului o sumă de note diferite, cari fac din documentul bătrânului Cantemir un foarte mare tezaur pentru istoria aceluși timp. Cu ocaziunea acesta eminentul nostru academician a îndreptat mai multe erori de dată in publicațiunile cele mai noue, relative la acesta perioadă din istoria României. Memoriul dlui Urechia este atât de bogat in documente, că la tipărire va deveni un foarte important și prețios volum. — Dl Sava Stefanescu, membru corespondent al Academiei, a cetit o lucrare de geologie, despre stratele sarmatice găsite la lucrările puțului artesian de pe Bărăgan.

Acte bisericești. A eșit de sub tipar la București o broșură cu titlul: «Acte oficiale privitoare la relațiile diferitelor biserici ortodoxe. Cu ocazia incunoșcințării alegerii și suirii pe tronul mitropolitan al regatului României a D. D. Ghenadie Petrescu, ca mitropolit al Unghro-Vlachiei, esarch al plaiurilor, locțiitor al cesariei Capadociei, primat al României și președinte al st. Sinod a sf. noastre biserici autocefale ortodoxe române. Tecstele originale urmate de traduceri in românește. București, tipografia Cărților bisericești. 1893».

Reviste. *Rândunica*, noua fôie beletristică infiintată la Sibiu de dl Silvestru Moldovan, a aparut cu cuprins interesant. Dorim celei mai noue suriôre a noastre succes și viêtă lungă. — *Știuca*, o nouă fôie umoristică, apare dîlele aceste la București.

C E N O U ?

Mai nou dela Academia Română. Pentru sâmbătă la 9/21 aprilie s'a anunțat cea din urmă ședință solemnă, sub presiul regelui Carol. In acesta dl B. P. Hașdêu va face dare de sêmă despre mersul publicațiunii lucrării sale «Etymologicum Magnum Romaniae». Tot in acesta ședință dl V. A. Urechia va ceti memoriul seu despre scrierea lui Bandinus din 1648 asupra catolicilor din Moldova.

In duminica florilor membrii Academiei vor merge la Măgurele și vor luă dejunul impreună acolo, visi-

tând noua școlă de fete Oteteleșanu, dăruiță Academiei cu tôte fondurile de întreținere, de dl I. Kalinderu, moștenitorul lui Oteteleșanu.

Secțiunea literară a propus de membrii corespondenți pe dnii Th. Șerbănescu. I. Nenițescu și Duiliu Zamfirescu.

In ședința de joi dl B. P. Hașdêu a raportat in numele majorității secțiunii literare in cauza lui «mut», opinând ștergerea lui.

Secțiunea generală se va inchide mercuri.

Dl dr. Victor Babeș la Roma, de unde dîlele trecute s'a intors la București, a fost foarte distins. Se șcie că dsa a represintat acolo România la congresul internațional de medicină. La acest congres au luat parte opt mii de medici, delegați din tôte statele Europei și veniți din tôte părțile lumii. Congresul a ținut, și ședințe plenare, in care s'au rostit șese conferințe una din aceste s'a ținut de dl dr. Victor Babeș. Publicăm in nr. nostru de acuma resumatul acestei conferințe. Tôte dîarele de acolo s'au ocupat de acesta conferință. Am vêdut și noi revista «British Medical Journal», care a dat din 8000 de medici congresiști, portretele numai a 8 celebrități, printre cari se află și Babeș. Tot asemenea «Gazeta degli Ospedali» pune pe Babeș alături de Brouardel, Nothnagel, Koch, Cornil și Pagliani. Tot astfel și dîarul «Riforma» pentru a nu cită decât pe acestea, care incepe un articol foarte elogios cu vorbele: «Omul acesta are abiă 40 de ani». Conferința a fost ținută in limba germană, apoi s'a tradus și in franțuzește.

Trăescă fata cu simțire românească! Am publicat in nr. trecut, că domnișorele române din București au format o societate cu scopul d'ă spori venetele Ligei culturale. Constituirea societății s'a făcut la domna Henrieta Sihleanu, alegându-se un comitet de 12 și o casieră; iață și numele domnișorelor din comitet: Sarmisa Bilcescu (in nr. trecut s'a publicat greșit Bilciurescu) casieră, Maria Sion, Lucreția Lupașca, Elena Duca, Elena Ratescu, Constanța Ratescu, Zoe Racotta, Elena Sipsom, Frossa Arion, Estela Aslan, Maria Peretz, Elisa Peretz. Comitetul a anunțat președintelui Ligei constituirea sa prin o adresă plină de căldură, promițând a versă tot la trei luni in cassa Ligei sumele ce va incassă. In numele Ligei, președintele ei, dl V. A. Urechia a respuns societății domnișorelor prin niște termeni de cea mai ardentă bucurie, vêdend că la marea operă națională se asocietă și fetele române și esclamă: «Trăescă fata cu simțire românească!»

Căsătoria civilă. Proiectul de lege pentru căsătoria civilă s'a votat in detă cu majoritate de 175 voturi, in general. Acuma se face discuțiunea pe paragrafe. Dintre deputații români, dl Silviu Rezei a votat in contra, iar dnii George Szerb, Ioan Beleş, dr. Virgil Bogdan, Iuliu Vinț și Petru Vuia pentru.

Calindarul săptămânei.

Domineca Florilor, Ev. dela Ioan c. 13,

Diua sêpt.	Calindarul vechiu	Călınd. nou	Sôrele
Duminică	10 (†) Florii S. Ter. Pomp.	22 Lotar	4 59 7 0
Luni	11 Mart. Antipa	23 George	4 56 7 1
Marti	12 Cuv. Vasilie	24 Adalbert	4 55 7 2
Mercuri	13 Mart. Artenie	25 Marcu Ev.	4 53 7 3
Joi	14 Joia mare	26 Esechia	4 51 7 4
Vineri	15 (†) Vineria patimilor	27 Anastasiu	4 48 7 5
Sâmbătă	16 Cuv. Simeon	28 Vitalis	4 46 7 7

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

CU TIPARIUL LUI IOSIF LÂNG & COMP. ORADEA-MARE.